

**Generalitat
de Catalunya**

Taula rodona Museus i Salut

ConSORCI Sanitari de Catalunya

Sonia Blasco Andaluz

Cap de Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles

A Catalunya hi ha 642 equipaments museístics

... 121 museus registrats (amb 123 extensions) + 398 col·leccions obertes al públic

... Mapa museístic desequilibrat i polaritzat

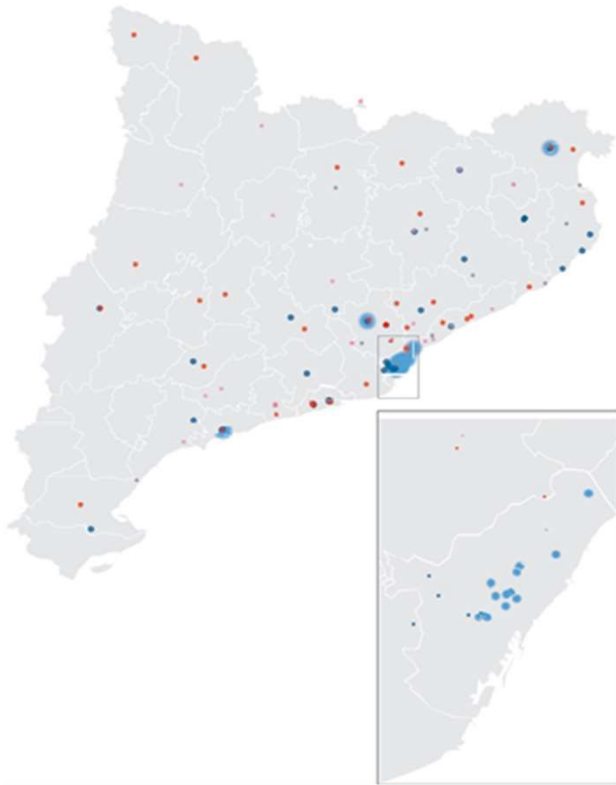
... El 85% de museus registrats són de titularitat pública, la majoria municipal

... Art, arqueologia, història, ciència i tècnica, ciències naturals, biogràfics, etnologia...

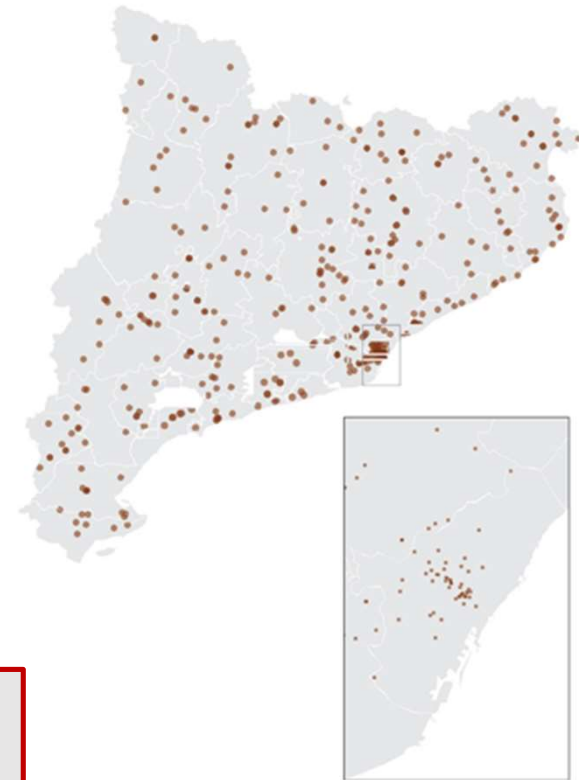
... Grans, mitjans i petits

Els museus de Catalunya

Distribució dels museus registrats

Distribució de les col·leccions obertes al públic

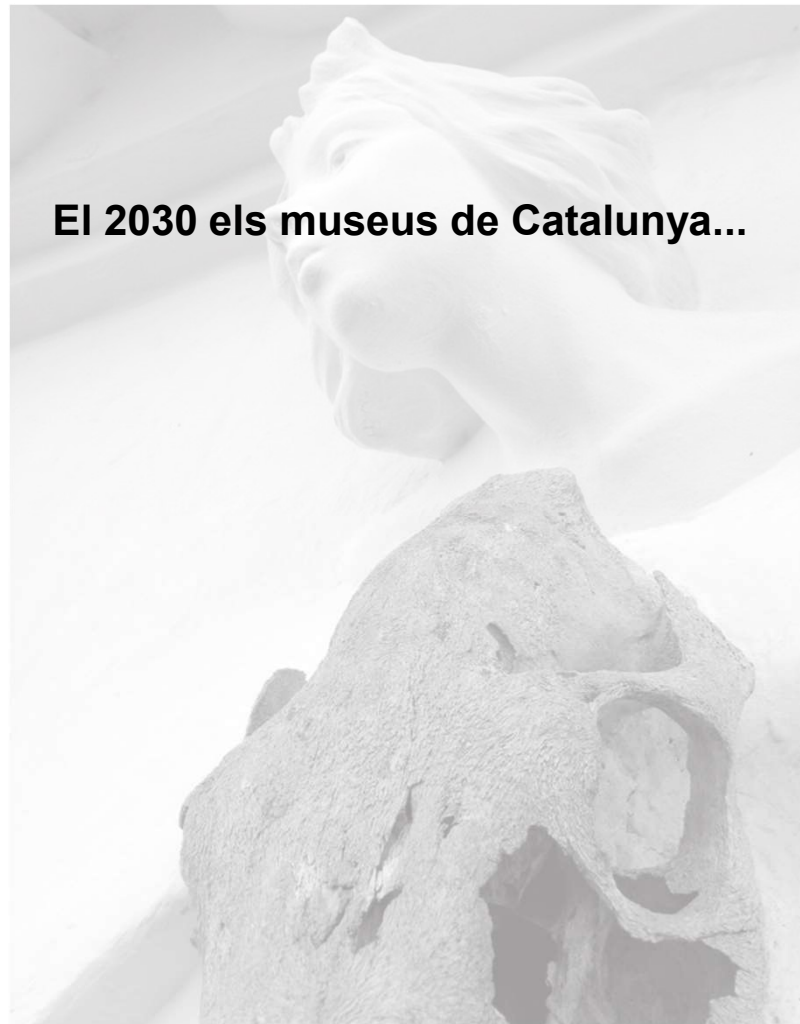

Mitjana d'habitants per
equipament museístic
15.412

“Un **museu** és una institució permanent sense ànim de lucre al servei de la societat que investiga, col·lecciona, conserva, interpreta i exposa el patrimoni material i immaterial. Oberts al públic, accessibles i inclusius, els museus fomenten la diversitat i la sostenibilitat. Treballen i es comuniquen de manera ètica, professional i amb la participació de les comunitats, oferint experiències variades per a l’educació, el gaudi, la reflexió i l’intercanvi de coneixements.”

Definició de l’ICOM, 2022.

Museus 2030. El Pla de Museus de Catalunya

- Preservaran el patrimoni i la memòria del país.
- Estaran fortament implicats en la vida cultural, educativa, social i científica del país.
- Seran ben valorats per àmplies capes de la societat, que els consideraran rellevants i necessaris.
- Abordaran els grans reptes socials, culturals i mediambientals, i actuaran com a espais d'educació, de participació i debat, compromesos per fer una societat i un món millors.

Museus 2030. El Pla de Museus de Catalunya

Un museu social que aporta beneficis al conjunt de la ciutadania està compromès i aborda els grans reptes socials

- Plans d'actuacions quadriennals sempre amb l'horitzó de museu social:
 - Pla d'actuacions 2022-2025
 - Agenda 2030 i ODS
- **Objectiu 5.** Enfortir la vinculació entre la societat i el museu ampliant l'accés, la participació i les funcions socials i educatives.
- Línia estratègica: **Programa de museus i salut**
 - Impulsat pel Departament de Cultura (Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles) i el Departament de Salut (Agència de Salut Pública de Catalunya-ASPCAT i Institut Català de la Salut-ICS).
 - **Objectiu:** desenvolupar un conjunt d'actuacions en col·laboració amb l'àmbit sanitari per tal potenciar aquests equipaments com espais que contribueixen a millorar la salut i el benestar de les persones.
 - Comissió Museus i Salut (2019).

Pla d'actuacions 2022-2025

- ✓ Dimensió social i compromís amb l'**Agenda 2030** i els **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**.
- ✓ Elaborat amb el **consens del sector**, és un referent.
- ✓ Pla d'actuacions 2018-2021 → Avaluació i identificació de nous reptes → **Pla d'actuacions 2022-2025**.
- ✓ El nou pla **quadriennal** té un total 7 objectius estratègics, **28 objectius específics** i **63 actuacions**.
- ✓ **Continuïtat** d'algunes de les **actuacions precedents** de mitjà i llarg recorregut.
- ✓ **Nous àmbits d'actuació: sostenibilitat ambiental, salut, perspectiva de gènere i transformació digital.**

HEALTH EVIDENCE NETWORK SYNTHESIS REPORT 67

What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being?

A scoping review

RecuperART: l'art que ajuda a curar els sanitaris

El programa busca millorar l'estat emocional dels professionals de la salut que han estat en primera línia de la Covid, a través de l'art que hi ha als museus de Catalunya

Més museus i menys pastilles: receptar cultura com a teràpia

BARCELONA

Teràpia psicològica amb art del MNAC per a pacients de l'Hospital Vall d'Hebron

Projecte pioner per tractar l'estrès posttraumàtic a través de l'art

ANÀLISI

La cultura també ens salvarà de la pandèmia

Art contra l'aïllament: 10 museus de Barcelona porten obres fins a les residències

La iniciativa la impulsa Apropa Cultura i hi participen 8 residències i 10 museus, i vol combatre l'aïllament, la tristesa i millorar la salut mental

Professionals sanitaris participen en un taller a Figueres per detectar casos de violència masclista a través de l'art

British Doctors May Soon Prescribe Art, Music, Dance, Singing Lessons

Campaign is expected to launch across the entire U.K. by 2023

Museums on prescription: Brussels tests cultural visits to treat anxiety

Programa Museus i salut. Principals actuacions

...

2 projectes pilot d'Arts en Salut amb els CAP

Museu de l'Empordà i el
CAP Josep Masdevall
(Figueres)

Museu d'Art de Cerdanyola
i el CAP Canaletes
(Cerdanyola del Vallès)

...

Pilot Multicèntric de Museus i Salut. **Xarxa de museus de Tarragona i les Terres de l'Ebre**

...

Programa d'assessorament als museus per a projectes adreçats a la gent gran

...

Activitats dels museus al **cercador d'actius i salut** de l'ASPCAT.

...

Document [Museus i Salut](#)

...

Programa **RecuperART-19**

Projectes pilot d'Arts en Salut

- Aquests projectes pretenen ampliar l'evidència científica dels beneficis que poden tenir les arts, la cultura i els museus en la millora de la salut i el benestar de les persones.
- Són projectes d'arts en salut perquè:
 - Tenen un objectiu de salut concret i s'adrecen a un col·lectiu concret
 - Són projectes de cocreació entre l'àmbit dels museus i l'àmbit sanitari
 - Compten amb una avaluació científica
 - Es comuniquen a la ciutadania.
- Els dos museus participants són:
 - **Museu de l'Empordà i CAP Josep Masdevall:** adreçat a persones amb fibromiàlgia. Intervenció:
 - 1r grup: 2/10/2023-9/11/2023; 12 sessions.
 - 2n Grup: 6/05/2024-12/06/2024; 12 sessions.
 - 3r Grup (previsió): 21/10/2024-28/11/2024; 12 sessions.
 - **Museu d'Art de Cerdanyola i CAP Canaletes-Fontetes:** població adolescent (14-16 anys) amb problemes de percepció del cos. Abordatge preventiu. Intervenció: 12/03/2024-14/05/2024, 9 sessions. S'estan avaluant els resultats i redactant les conclusions per presentar-les en breu.

Consolidació de la línia de treball

- Ampliar aquesta línia de treball:
 - a més **museus registrats de Catalunya**.
 - a través de projectes impulsats des de les **xarxes territorials de museus**.
 - i els **referents de benestar emocional i comunitari (REBEC)** que treballen a l'atenció primària.

Xarxa de Museus de les Comarques de Tarragona i les Terres de l'Ebre

➤ Pilot Multicèntric de Museus i Salut

- Objectiu: millorar el benestar emocional de persones diagnosticades amb ansietat lleu-moderada.
- Hi participaran 11 Museus i 8 CAPs.

Altres actuacions del programa

- Programa d'**assessorament** als museus per a projectes adreçats a la gent gran a càrrec de **Susana Pérez** (doctora en psicologia) i de **Tere Pérez** (Psiquiatra i impulsora del programa de referència **CCCB Alzheimer**. Experta en Alzheimer i altres demències). Dues edicions: 2022 i 2023.
- Manteniment del [Cercador d'actius i salut](#) de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT).
 - S'han actualitzat els recursos del mapa d'actius.

Total inversió programa Museus i Salut 2024: 29.052,10 €

- 14.641,00 € per a la coordinació, direcció del projecte i redacció dels protocols del projecte Arts en Salut en relació a: Fibromiàlgia, Ansietat, Gent gran, Joves-Cos.
- 14.411,10 € de la Xarxa de Museus de les Comarques de Tarragona i les Terres de l'Ebre per dur a terme els projectes de Museus i Salut.

- Publicació del **document [Museus i Salut](#)** amb l'ASPCAT i l'ICS:
 - Paper de les arts i la cultura en la millora de la salut i el benestar.
 - Recull de centenars de casos de bones pràctiques comprovats científicament.

- Col·laboració amb l'ICS en el programa **Recuperart-19**:
 - Neix el 2020 arrel de la pandèmia COVID-19 i va adreçada als professionals sanitaris.
 - Museus com a entorn de reflexió i millora del benestar emocional.
 - Proposta vinculada a través del quadern elaborat pel servei de psiquiatria de l'Hospital de la Vall d'Hebron.
 - S'ofereix a 15 museus arreu de Catalunya.
 - L'ICS treballa en el desenvolupament d'una App per ampliar la participació dels museus i la ciutadania.
 - El Servei de Museus s'encarrega del recompte de les dades mensuals.

- Col·laboració amb l'ASPCAT per **donar a conèixer els museus com actius en salut als referents de benestar emocional (REBEC)** dels Centres d'Atenció Primària.
 - Nova figura present a tots els CAPs.
 - Recerca de recursos comunitaris per millorar la salut i el benestar.
 - Alguns d'ells ja compten amb els museus com a recurs comunitari per als seus programes i intervencions amb col·lectius com:
 - Pacients amb malalties o dolències concretes.
 - Col·lectius vulnerables.
 - Col·lectius en risc d'exclusió social.
 - Organització d'un **webinar** de presentació als museus de Catalunya i als professionals sanitaris.

Difusió

Pàgina web de Museus i salut

Inici > Àmbits d'actuació > Museus > Dimensió social > Museus i salut

Museus i salut

La salut no és tan sols l'absència de malaltia sinó que, d'acord amb la definició de l'[Organització Mundial de la Salut](#) (OMS), es refereix a un estat complet de benestar físic, mental i social. De la mateixa manera que els museus juguen un paper essencial en l'educació de les persones, també ho poden fer en el cas de la seva percepció de salut i benestar.

De fet, fa dècades que, a escala internacional, s'està investigant sobre els beneficis dels programes de col·laboració entre el sector de la cultura i la salut, i fins i tot s'han aconseguit evidències científiques que així ho demostren. En aquest sentit, la mateixa OMS

ha publicat recentment l'informe "[Health evidence network synthesis report, what is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review](#)".

A casa nostra, en els darrers anys diversos museus i centres patrimonials s'han interessat pel rol que poden tenir en l'àmbit de la salut, i han desenvolupat programes i iniciatives relacionades amb aquesta qüestió.

Amb la intenció de sumar esforços, traçar sinergies entre professionals del sector cultural i sanitari i prendre consciència de les aportacions que poden tenir l'art i la cultura en l'àmbit de la salut, es va constituir l'any 2019 la [Comissió de Museus i Salut](#), integrada per representants del món de la salut, d'institucions patrimonials que treballen el tema, de la [Diputació de Barcelona](#) i del [Departament de Cultura](#).

En aquest marc, s'han posat en marxa les següents iniciatives:

- La introducció de tots els museus registrats al [cercador d'actius i salut](#) impulsat per l'[Agència Catalana de Salut Pública](#) (ASPCAT). Aquest cercador, adreçat als metges d'atenció primària, identifica els recursos beneficiosos per a la salut que es troben a cada municipi amb l'objectiu que els professionals sanitaris els puguin conèixer i recomanar. L'objectiu és elaborar un mapa amb totes les iniciatives vinculades a salut i benestar que es porten a terme en museus i espais patrimonials del nostre país.
- Amb l'ajuda de l'[Institut Català de la Salut](#) (ICS) i de la [Subdirecció general de Promoció de la Salut](#) (ASPCAT), s'han posat en marxa tres projectes pilot en tres museus catalans, dos dels quals formen part de la [Xarxa de Museus d'Art de Catalunya](#): el [Museu d'Art de Cerdanyola](#) (MAC), el [Museu de l'Esgorçà](#) de Figueres, i el [Museu Axiu Tomàs Balvey](#) de Cardedeu (MATBC). Cadascun d'aquests museus ha començat a treballar amb el Centre d'Atenció Primària (CAP) de la seva població per tal de dissenyar conjuntament una acció que contribueixi a millorar la sensació de salut i benestar d'un grup seleccionat de persones del

Programa RecuperART

Recursos relacionats:

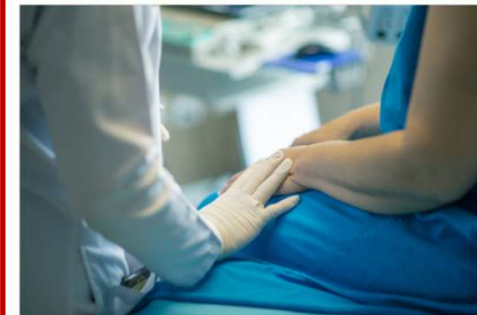
- [Recomanacions per organitzar activitats amb la gent gran](#)
- [Articles i ponències](#)
- [Estudis i informes](#)
- [Jornades professionals \[videos\]](#)

Butlletí Museus 2030

Generalitat de Catalunya

Museus 2030

Direcció General del Patrimoni Cultural
Departament de Cultura
Juny 2020 #25

RecuperART-19: Art i Museus per la salut emocional dels professionals sanitaris

RecuperART-19 és un programa pioner basat en l'assistència a museus i centres d'art per millorar l'estat emocional dels professionals sanitaris i de la resta de treballadors de la salut arrel de la pandèmia de la COVID-19.

És una iniciativa de l'[Institut Català de la Salut](#) (ICS) amb el suport del Departament de Cultura i, de moment, compta amb la participació de quinze museus catalans i un centre d'art. Es preveu ampliar el nombre de centres participants un cop avaluada la primera fase de desplegament, i que es puguin afegir a la iniciativa tots els museus interessats, així com estendre-la a d'altres col·lectius que hi vulguin participar.

Servei de Museus i Protecció de Béns Mobles

museus2030@gencat.cat